

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **P. M.** ,
skazanego za czyn z art. 178a § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 9 sierpnia 2024 r., w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji obrońcy skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 11 września 2023 r., IV Ka 2220/22,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie
z dnia 6 października 2022 r., V K 260/22,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego P. M. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 6 października 2022 r., V K 260/22, postępowanie karne przeciwko P. M. o czyn z art. 178a § 1 k.k. warunkowo umorzono na okres próby 2 lat i zasądzone od oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i

Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 5000 zł oraz orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat. Wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcia w przedmiocie zaliczenia na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów okresu zatrzymania prawa jazdy oraz kosztów procesu.

Apelacje od tego wyroku wnieśli: obrońca oskarżonego i prokurator. Obrońca zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w całości, podniósł zarzuty obrazy prawa materialnego oraz rażącej niewspółmierności kary, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie kwalifikacji prawnej czynu poprzez uznanie, że oskarżony wyczerpał znamiona wykroczenia z art. 87 § 1 k.w. i wymierzenie mu za ten czyn kary i innych środków zgodnie z przepisami dotyczącymi odpowiedzialności za wykroczenia, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez skrócenie okresu obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych do roku.

Prokurator również zaskarżył wyrok pierwszoinstancyjny w całości, na niekorzyść oskarżonego. Zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych dotyczący stopnia społecznej szkodliwości czynu, od którego zależało rozstrzygnięcie o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie oskarżonego za winnego czynu z art. 178a § 1 k.k. i wymierzenie oskarżonemu kar wskazanych w apelacji.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 11 września 2023 r., IV Ka 2220/22, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uznał P. M. za winnego czynu z art. 178a § 1 k.k. i wymierzył mu karę 100 stawek dziennych grzywny, po 20 zł każda stawka, orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, zaliczając dotychczasowy okres zatrzymania prawa jazdy, a także orzekł świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 5000 zł. W pozostałym zakresie wyrok Sądu Rejonowego został utrzymany w mocy. Sąd odwoławczy orzekł także o kosztach za postępowanie odwoławcze.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego, który zaskarżył go w całości i zarzucił „obrazę prawa procesowego stanowiącą bezwzględną przyczynę odwoławczą opisaną w art. 439 § 1 pkt 2 KPK, tj. nienależytą obsadę sądu sprawozdającą się do rozpoznania sprawy (apelacji prokuratora i oskarżonego P.

M. od wyroku sądu I instancji) przez sąd odwoławczy w nienależytym składzie, albowiem z udziałem sędziego J.W., który otrzymał nominację z rekomendacji obecnej Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) - organu powołanego niezgodnie z Konstytucją RP, zależnego od władzy wykonawczej i niewypełniającego zadania ochrony niezależności sądów i niezawisłości sędziów oraz obiektywnej, rzetelnej i transparentnej oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie, a co za tym idzie sędzia J.W. nie został powołany na urząd sędziego Sądu Okręgowego w sposób prawidłowy, zaś okoliczności Jego awansu wywołują poważne wątpliwości co do występowania w roli niezależnego sądu”, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Skarżący w kasacji stawia tylko jeden zarzut – zaistnienia tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. dotyczący orzekania przez Sąd Okręgowy w Szczecinie, w składzie którego zasiadał sędzia J.W., powołany do pełnienia urzędu sędziego Sądu Okręgowego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS).

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że Sąd Najwyższy jest związany uchwałą trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7). Wykładnia prawa zawarta w tej uchwale jest nadal obowiązująca i w myśl art. 87 ust. 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1093 ze zm.) Sąd Najwyższy pozostaje nią związany jako zasadą prawną. Sąd Najwyższy konsekwentnie staje na trafnym stanowisku, że nic w tym względzie

nie zmienia wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (por. m.in.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22)). Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, wyrok ten „wykracza poza zawarty w art. 188 Konstytucji RP katalog orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, które z mocy art. 190 ust. 1 Konstytucji RP uzyskują moc powszechnie obowiązującą. Wyrok ten nie uzyskał zatem mocy powszechnie obowiązującego orzeczenia i co oczywiste nie mógł uchylić uchwały Trzech Izb SN (BSA I-4110-1/20), ani przesądzić o jej obowiązywaniu. Stanović mógł zatem jedynie wyraz określonego i niewiążącego poglądu prawnego tego organu (Trybunału Konstytucyjnego)” (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; por. także m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22).

We wspomnianej uchwale Sąd Najwyższy orzekł, że: „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.” W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że wadliwość procedury nominacyjnej nie powoduje automatycznie, iż sąd z udziałem sędziego powołanego w takiej procedurze jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Pogląd zawarty w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego został następnie potwierdzony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Z tego ostatniego

orzeczenia wynika, iż „brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka sytuacja zachodzi jedynie w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego, którzy otrzymali nominacje w takich warunkach”. Jednocześnie we wspomnianej uchwale z dnia 2 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy nowelizującej nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1.

W uchwale Sądu Najwyższego w sprawie I KZP 2/22 wskazano ponadto, że: „Najistotniejszym skutkiem dopuszczenia do funkcjonowania, w przestrzeni obejmującej swoim zasięgiem proces nominacyjny sędziego, organu powołanego w sposób sprzeczny z Konstytucją RP, jest obalenie funkcjonującego dotąd *in gremio* i *a priori* domniemania niezawisłości tak powołanego sędziego. Nie istnieje ono już w stosunku do kandydatów, którzy przystąpili do konkursów sędziowskich po dniu 17 stycznia 2018 r. Nie oznacza to samo w sobie stwierdzenia ich stronniczości, lecz nie ma, wobec opisanego wyżej «skażenia» procesu nominacyjnego, możliwości prostego odwołania się do tego domniemania”. Oznacza to, że brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalić *in concreto*.

W kasacji obrońca wyraził pogląd, jakoby w orzecznictwie SN, ale również ETPCz i TSUE, przyjmowano, że sam fakt powołania sędziego sądu powszechnego w procedurze z udziałem KRS w kształcie nadanym jej ustawą nowelizującą powinien prowadzić do stwierdzenia zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie jest to pogląd słuszny. Wbrew twierdzeniom obrońcy żadne z wymienionych w kasacji orzeczeń ETPCz nie dotyczyło bezpośrednio sędziów sądów powszechnych i możliwości ukształtowania przez nich „sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Dotychczas wydane wyroki ETPCz dotyczyły sędziów

Sądu Najwyższego (wyrok ETPCz z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz p. Polsce*, skarga 43447/19; wyrok ETPCz z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19, wyrok ETPCz z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa p. Polsce*, skarga nr 50849/21), ewentualnie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (wyrok ETPCz z dnia 7 maja 2021 r., *Xero Flor Sp. z o.o. p. Polsce*, skarga nr 4907/18). Z kolei wymieniony w kasacji wyrok TSUE w sprawie C-791/19 z dnia 15 lipca 2021 r. dotyczył, ujmując rzecz ogólnie, systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, w tym sędziów sądów powszechnych, i działań Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. W żadnym z orzeczeń ETPCz nie zakwestionowano stanowiska wyrażonego w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., jak również w uchwale wydanej w sprawie I KZP 2/22, iż sam proces powołania sędziego sądu powszechnego przy udziale wadliwie obsadzonej KRS nie skutkuje automatycznie uznaniem, że sąd z jego udziałem nie jest sądem należycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Poza wadliwością powołania na urząd sędziego w kasacji obrońca nie wskazuje żadnych konkretnych okoliczności, dotyczących sędziego J.W., które miałyby przesądzać o wystąpieniu sygnalizowanej w zarzucie bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Autor kasacji skupia się wyłącznie na fakcie powołania tego sędziego w procedurze z udziałem KRS ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej, szeroko argumentując, że taka Krajowa Rada Sądownictwa nie spełnia gwarancji, którymi została obwarowana jako organ konstytucyjny. Podkreśla także, że sędzia przystępujący do procedury awansowej powinien być świadomy statusu KRS i konsekwencji takiej nominacji.

Mając na względzie treść uzasadnienia kasacji, a także kryteria brane dotychczas w orzecznictwie pod uwagę jako mające wpływ na negatywny wynik testu niezależności i bezstronności sędziego, Sąd Najwyższy uznał, że wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 11 września 2023 r. wydany przez SSO J. W. nie jest dotknięty uchybieniem o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Jak już wskazano, obrońca w kasacji nie przedstawił żadnych konkretnych okoliczności, które mogłyby prowadzić do negatywnego wyniku testu niezależności

i bezstronności tego sędziego innych niż fakt jego powołania przy udziale wadliwie obsadzonej KRS. Sąd Najwyższy takich okoliczności nie stwierdził także z urzędu. Jak wynika z informacji zawartych w ogólnodostępnych domenach publicznych, w procedurze awansowej sędziego J. W. Krajowa Rada Sądownictwa wydała w dniu 13 grudnia 2018 r. uchwałę nr [...], w której przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie m.in. Pana J.W. do pełnienia urzędu sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w S. Jak wynika z uzasadnienia tej uchwały, sędzia J.W. został pozytywnie zaopiniowany przez sędziego wizytatora, który stwierdził, że opiniowany spełnia wszelkie kryteria do powołania na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w S. Data wydania tej uchwały z jednej strony pokazuje, że był to konkurs mający miejsce niedługo po zmianach w Krajowej Radzie Sądownictwa, lecz co istotniejsze, na długo przed uchwałą trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego czy wydaniem innych kluczowych orzeczeń kwestionujących niezależność i prawidłowość obsady KRS (zob. m.in. wymienione już w tym uzasadnieniu następcze orzecznictwo ETPCz: wyrok z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz p. Polsce*, skarga 43447/19 wyrok z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19; wyrok z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma sp. z o.o. p. Polsce*, skarga nr 1469/20, wyrok pilotażowy z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa p. Polsce*, skarga nr 50849/21). Jednocześnie nie znaleziono żadnych informacji sugerujących szczególne powiązania ww. sędziego z władzą wykonawczą. Sędzia J.W. nie podpisywał list poparcia kandydatów do KRS ukształtowanej ustawą nowelizującą KRS, nie był członkiem komisji egzaminacyjnych jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości. Z dostępnych informacji wynika także, że nie pełnił funkcji prezesa czy wiceprezesa sądu, jak również nie pełnił funkcji związanych z postępowaniami dyscyplinarnymi sędziów (prezesa lub sędziego sądu dyscyplinarnego, rzecznika dyscyplinarnego).

W końcowej części uzasadnienia kasacji obrońca podaje, że „nie uważa za konieczne zgłaszania zarzutów dotyczących sędziego już na etapie jego wyznaczenia, jako że do czasu wydania wyroku i dalej na kolejnych etapach postępowania mogą ujawnić się istotne w tym względzie okoliczności, rzutujące na ocenę powiązania procedury nominacyjnej sędziego w danej sprawie”. Stanowisko to jest trafne o tyle, że brak kwestionowania składu orzekającego na etapie

postępowania apelacyjnego nie pozbawia strony możliwości podniesienia w kasacji zarzutu z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Jednakże zachowanie strony na etapie postępowania przed sądem powszechnym nie pozostaje całkowicie irrelewantne, chociażby z uwagi na to, że jest wyrazem pewnej postawy procesowej. Należy zatem uczynić wzmiankę, że w toku postępowania odwoławczego obrona nie kwestionowała składu orzekającego Sądu Okręgowego w osobie SSO J.W.

Dodatkowo i jedynie na marginesie należy zauważyć, że w dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy oddalał już kasacje jako oczywiście bezzasadne, gdy zawierały one zarzut nienależytej obsady sądu z uwagi na udział w wydaniu wyroku SSO J.W., właśnie z powołaniem się na tę okoliczność, że nie wykazywano żadnych dodatkowych, konkretnych okoliczności, które mogłyby rzutować na zaistnienie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 lipca 2022 r., III KK 144/22; z dnia 17 sierpnia 2023, III KK 328/23).

Mając na uwadze powyższą argumentację, kasację obrońcy należało oddalić jako oczywiście bezzasadną.

Rozstrzygnięcie o kosztach z punktu 2 postanowienia uzasadnia art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Z uwagi na powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

[PGW]

[ms]